

BISERICA DE LEMN „SFÂNTUL GHEORGHE” DIN ANGHELEȘTI (COMUNA RUGINEȘTI)

Lelia Pavel

Biserica de lemn „Sfântul Gheorghe” cunoscută și sub numele de Schitul Anghelești sau Schitul Călugăresc, a fost înălțată în satul Anghelești al comunei Ruginești, sat amplasat pe pârâul Domoșița, înconjurat de păduri, aflat la 8 km sud-vest de orașul Adjud.

Împreună cu celelalte sate ale comunei a făcut parte dintr-o zonă distinctă a județului, o zonă de răzeșie deplină. Conform unei legende, un oarecare Bogdan de origine din Bogdănești de pe Valea Trotușului, a primit de la Ștefan cel Mare moșia pe care se află satele de astăzi ale comunei Ruginești.¹ Acest Bogdan ar fi avut patru copii: Păun, Rugină, Anghel și Copăcel, care, după moartea tatălui lor, au împărțit moșia și au întemeiat cele patru sate cunoscute azi: Păunești, Ruginești, Anghelești și Copăcești.

După Iorgu Iordan, numele satului ar proveni de la paharnicul Anghel, dar mai sigur numele l-a dat bătrânul Anghel, întemeietorul satului. Dacă ar fi să admitem că în genere, pe teritoriul românesc bătrânii întemeietori de sate transmiteau urmașilor lor numele terminate în „ești”,² putem spune că Angheleștii poartă numele celui care l-a întemeiat.

Vechimea Schitului Anghelești coboară până în veacul al

¹ E.Giurgea - Vrancea. Ghid turistic al Județului, Editura Sport-Turism, București, 1977, p.61

² Al.P.Arboare - Toponimie putneană, în „Milcovia”. Revistă regională de studii, an I, 1930, vol.I, Focșani, Tipografia „Cartea Putnei”, p.10

XVII-lea, afirmație susținută și de un document datat 1673, octombrie 19, prin care „*Teodor Dubeschi închina schitului Anghelești moșia lui de pe Valea Dumușitei*”³.

Dacă la anul 1673 primea danie de moșie deducem că Schitul există încă înainte de anul 1673. Aceasta necesită înălțarea unui lăcaș de rugăciune pentru călugării care l-au întemeiat, dar și pentru locuitorii satului o biserică de rugăciune.

Biserica a fost înălțată în veacul al XVIII-lea, așa cum ne-o confirmă pisană, amplasată deasupra intrării în pronaos, inscripție caligrafiată în chirilică, săpată în lemnul care încadrează ușa de acces și lăcaș: „*Cu vrerea tatălui cu ajutoru fiului și cu săvârșire Duhului Sfânt sau făcut această sfântă și dumnezeiască și sfântă biserică în zilele pre luminatului și pre înălțatului domn Ioan Scarlat Grigore Ghica voevod.*”⁴

Știind că **Ioan Scarlat Ghica** a domnit în Moldova între **februarie 1757 – august 1758**⁵, putem afirma că înălțarea Bisericii s-a făcut la mijlocul veacului al XVIII-lea.

Tehnica constructivă străveche și tipul de plan al monumentului contribuie la întărirea argumentației privind încadrarea acestuia în rândul construcțiilor din veacul al XVIII-lea.

Conform unei clasificări mai recente⁶ construcția se înscrie în rândul bisericilor cu planul în formă de navă, cu pronaosul absidat și altarul decroșat, ce formează o primă categorie de monumente mai vechi care au durat din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea până la noi.

Biserica a conservat tehnica constructivă străveche comună întregii arhitecturi populare românești, a îmbinării pereților „*în coadă*

³ Catalogul documentelor moldovenești din Arhiva Istorică centrală a statului, vol.III (1653-1675), București, 1968, doc.nr.2324, p.484

⁴ Pisană a fost retranscrisă după inscripția bisericii, din chirilică

⁵ Istoria Românel, vol.III, Editura Academiei RPR, București, 1964, p.447

⁶ Gr.Ionescu - Arhitectura pe teritoriul Românel de-a lungul veacurilor, Editura Meridiane, București, 1962, p.69-70

de rândunică”⁷.

Aceștia se încheie și se leagă între ei în partea superioară cu o serie de grinzi, unele principale, altele secundare. Cele principale formează cununa pereților exteriori, capetele lor prelungindu-se în afara acestora cioplite sub formă de consolă, pe ele sprijinindu-se streașina.

Construcției de mici dimensiuni (11,20 m pe 5,27 m lățime), i s-a adăugat mai târziu un pridvor din scânduri, cu acces de pe latura sudică, pe care este amplasat turnul clopotniță.

Din pridvor în pronaos se accede printr-o ușă cu ancadrament din lemn, cu decorații sculptate, sub forma unui chenar din frunze de stejar și stele galbene pe fond albastru și cu inscripția crestată în partea superioară. Pronaosul absidat pe latura de vest, iluminat de o singură fereastră, este separat de naos printr-un perete plin-gol, a cărui grindă a fost înfrumusețată de un șir de acolade tăiate în lemn.

Absida altarului în decroș față de planul bisericii, prezintă cele două nișe: ale diaconului (printr-o ușă montată pe latura sudică se face legătura interiorului cu exteriorul) și cea a proscomidiei (prevăzut cu o unică fereastră).

Pentru acoperirea naosului s-a folosit simbolul cerului, bolta semicilindrică dispusă longitudinal, marcând direcția majoră a spațiului liturgic către încăperea altarului.

Interiorul căptușit cu scânduri nu prezintă elemente decorative, fiind înfrumusețat doar de icoanele catapetesmei (pictate mult mai târziu).

Silueta edificiului este marcată de învelitoarea de șindrilă, înaltă, cu pante repezi, înglobând și volumul bolții naosului. Înălțimea pereților este redusă până la planul de naștere al bolților, asigurându-i acoperișului o expresie monumentală completată și de ciucurii casei plasați sub streașină, executați din scândură traforată cu elemente

⁷ I.Cristache-Panait - **Bisericile de lemn din Curbura Carpaților. Jud.Buzău și Vrancea, în Spiritualitate și istorie la Întorsura Carpaților**, vol.2, Buzău, 1983, p.246 și urm.

primare: arce de cerc..

Calitățile arhitecturale sunt puse în valoare și de decorația fațadelor care include brâul median în frânghie împletită, ce înconjoară biserica și de bârnele fasonate sub forma unor aripi.

Singura fereastră originală prinsă în cuie de lemn, cea de la absida altarului, oferă privitorului o bogăție de elemente ornamentale: flori, rozete cu șase petale înscrise în cercuri perlate, totul încadrat de un chenar în funie. S-au conservat în original și gratiile ferestrei din fier forjat.

Turnul clopotniță, de formă prismatică, suprapus peste pridvor, prezintă pe toate laturile deschideri rotunjite la partea superioară și un acoperiș piramidal învelit cu șindrilă.

Biserica fostului Schit Anghelești a rămas așezată în mijlocul unei lumi a veșniciei, înconjurată de crucile de lemn și fier ale cimitirului, într-un rai de verdeață.

